

ATZINUMS PAR
IZMAIŅU NOVĒRTĒŠANU AKREDITĒTĀ STUDIJU VIRZIENĀ

**EKONOMIKAS UN KULTŪRAS AUGSTSKOLAS
STUDIJU VIRZIENA "EKONOMIKA"
PROFESIONĀLĀ BAKALAURA STUDIJU PROGRAMMĀ
"INOVATĪVĀ EKONOMIKA UN UZŅĒMĒJDARBĪBA"
KODS 42310**

Informācija par ekspertu

Vārds	Margarita	Uzvārds	Dunska
Darbavieta	Latvijas Universitāte	Amats	Profesore
Grāds/ profesionālā kvalifikācija	Dr.oec.		
Apliecinu, ka, vērtējot studiju programmu, man NAV interešu konflikta			

Novērtēšanas vizītes datums: 2018.gada 14.augusts

Atzinums sniegts, pamatojoties uz vizītes laikā gūtajām atziņām un veiktajiem novērojumiem un šādiem avotiem:

- Ekonomikas un kultūras augstskolas (turpmāk tekstā – EKA) 2018. gada 10. maija iesniegumu Nr.2-24/18/17 par izmaiņu veikšanu EKA studiju virzienā "Ekonomika" un tam pievienotajiem dokumentiem;
- EKA 2018. gada 27. jūnija vēstuli Nr. 2-24/18/26 Par papildinformācijas iesniegšanu par izmaiņām studiju virzienā "Ekonomika" – pēc AIC pieprasījuma;
- darba devēju sniegtajām atsauksmēm: SIA "Stikla serviss", SIA "Lietišķās informācijas dienests", SIA "O YACHTS" – precizējošā informācija pēc eksperta pieprasījuma;
- novērtēšanas vizītes laikā iegūto informāciju intervijās ar EKA pārstāvjiem, t.sk. par EKA attīstības stratēģiju un personāla politiku;
- 2015. gada 14. jūlija Ministru kabineta noteikumiem Nr. 407 "Augstskolu, koledžu un studiju virzienu akreditācijas noteikumi";
- 2014. gada 13. maija Ministru kabineta noteikumiem Nr. 240 "Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu";
- 2014. gada 26. augusta Ministru kabineta noteikumiem Nr. 512 "Noteikumi par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu";
- 2017. gada 13. jūlija Ministru kabineta noteikumiem Nr.322 "Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju";
- 2017. gada 20. decembra Studiju akreditācijas komisijas apstiprināto "Izmaiņu akreditētā studiju virzienā novērtēšanas organizēšanas metodiku" (sēdes protokols Nr.16).

1. Informācija par augstskolas plānotajām izmaiņām

EKA studiju virziens “Ekonomika” ir akreditēts 2013. gada 12. jūnijā (SAK lēmums Nr.150). Studiju virzienā tiek īstenotas trīs studiju programmas: 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma “Starptautiskie tirdzniecības darījumi un loģistika” (PLK un NLK studijas 80 KP apjomā), profesionālā bakalaura studiju programma “Grāmatvedība un audits” (PLK un NLK studijas 160 KP apjomā) un profesionālā bakalaura studiju programma “Inovatīvā ekonomika un uzņēmējdarbība” (PLK, NLK un neklātienē studijas 160 KP apjomā).

EKA lūdz veikt būtiskas izmaiņas profesionālās bakalaura studiju programmas “Inovatīvā ekonomika un uzņēmējdarbība” īstenošanā. Izmaiņas paredz:

- 1) mainīt studiju programmas nosaukumu no “Inovatīvā ekonomika un uzņēmējdarbība” uz “Biznesa ekonomika”;
- 2) mainīt programmas veidu no profesionālās bakalaura studiju programmas uz akadēmisko studiju programmu, tādējādi atsakoties no kvalifikācijas “ekonomists” piešķiršanas un mainot piešķiramo profesionālā bakalaura grādu uz sociālo zinātņu bakalaura grādu ekonomikā atbilstoši Valsts akadēmiskās izglītības standartam;
- 3) mainīt programmas apjomu un studiju ilgumu: no 160 KP uz 120 KP apjomu un attiecīgi studiju ilgumu pilna laika studijās – 3 gadi un nepilna laika studijās klātienē un neklātienē – 4 gadi;
- 4) akadēmiskā personāla sastāva izmaiņas;
- 5) studiju programmas satura, kā arī plānojuma struktūra izmaiņas. Vairāki studiju kursi ir apvienoti, integrēti pamatkursos, novēršot sadrumstalotību un pārklāšanos; ierobežotās izvēles kursu piedāvājums ir izveidots pa specializācijas blokiem, paredzot prakses iespējas 8 KP apjomā, “Starptautiskās ekonomikas” bloka kursu (10 KP) apguvi angļu valodā; vairākiem kursiem ir aktualizēti nosaukumi un izveidots atbilstošais studiju kursu saturs;
- 6) sakarā ar piedāvātajām izmaiņām ir precizēts studiju programmas kods – jaunais kods ir 43311.

Nepieciešamība veikt šādas būtiskas izmaiņas ir pamatota ar 2013. gada akreditācijas laikā saņemtajām ekspertu rekomendācijām: “novērst studiju virzienā esošo programmu pārklāšanos” – 2 bakalaura programmas ar vienādu kvalifikāciju, “palielināt studiju kursus svešvalodās”. Augstskola izmaiņas pamato arī ar darba tirgus prasībām pēc darbiniekiem, kas ātrāk iegūst augstāko izglītību.

Izmaiņas tika saistītas arī ar pašlaik realizējamās studiju programmas satura neatbilstību programmas esošajam nosaukumam.

2. Vizītes gaitas un tikšanās ar augstskolas pārstāvjiem pārskats

Novērtēšanas vizītes laikā EKA telpās Lomonosova ielā 1 notika tikšanās ar administrācijas pārstāvjiem:

- asoc.prof. O.Lentjušenkovu, EKA rektora v.i.,
 - asoc.prof. J.Titko, EKA zinātņu un starptautisko attiecību prorektori;
- studiju virziena “Ekonomika” un programmas vadību:
- asoc.prof. O.Lentjušenkovu, EKA rektora v.i.

Jāatzīmē, ka studiju virziena “Ekonomika” vadītāja un programmas “Inovatīvā ekonomika un uzņēmējdarbība” direktore prof. V.Zariņa vizītes laikā atradās atvaļinājumā ārpus Latvijas;

ar studiju programmas mācībspēkiem:

- prof. I.Šīnu;
- prof.V.Vēveri;
- asoc.prof.L.Turuševu
- doc.J.Bierni;
- doc.K.Zalcmani;
- lekt.E.Čerkovski;

ar studiju programmā studējošajiem:

- trīs 2.kursa studentiem;
- vienu 3.kursa studentu;
- diviem 4.kursa studentiem.

Noslēguma tikšanās reizē piedalījās asoc.prof. O.Lentjušenkova un asoc.prof. J.Titko.

Tikšanos laikā EKA administrācijas pārstāvji, mācībspēki un programmā studējošie atbildēja uz eksperta jautājumiem, sniedzot nepieciešamo informāciju un izsakot savu viedokli par paredzētajām izmaiņām studiju programmā.

EKA administrācijas pārstāvji iepazīstināja ar augstskolas pēdējos gados īstenoto politiku attiecībā uz studiju procesa pilnveidošanu, pedagogiskā štata kvantitatīvā un kvalitatīvā sastāva uzlabošanu (no 2015. gada pēc augstskolas īpašnieku nomaiņas vēlētā akadēmiskā personāla skaits ir pieaudzis 2 reizes), zinātniskās darbības izvērsanu, t.sk. studējošo vidū. Kontekstā ar veicamajām pārmaiņām tika skaidrotas studiju programmai “Inovatīvā ekonomika un uzņēmējdarbība” pieteiktās izmaiņas, skatījums uz šādu izmaiņu nepieciešamību, kā arī tika apliecināts administrācijas atbalsts studiju virzienam “Ekonomika” kopumā un konkrētās programmas turpmākai attīstībai augstskolā.

Tikšanās laikā ar virziena un programmas vadību to pārstāvēja EKA rektora v.i., asoc.profesore O.Lentjušenkova, kura ir iesaistīta studiju programmas īstenošanā un ir aktīvi piedalījies programmas izmaiņu sagatavošanā. Sarunas laikā tika sniegtas izsmeļošas atbildes uz eksperta jautājumiem par izmaiņām studiju programmas plānojumā, praktiskajā realizācijā, pamatota piedāvātā pāreja no profesionālās programmas uz akadēmisko, paskaidrota programmas nosaukuma un pasniedzēju sastāva maiņa. Tika sniegta iepriekš lūgtā informācija par pēctecības nodrošināšanu studējošajiem studiju programmas vecākajosursos, studējošo dinamiku pēdējos gados. Sarunas gaitā tika apspriesti jautājumi par studiju kursu aprakstu aktualizāciju, bibliotēkas resursiem, E-studiju izmantošanas praksi augstskolā, programmas īstenošanu svešvalodās.

Tikšanās laikā ar mācībspēkiem tika precizēta informācija par kvalitātes pārvaldības metodēm studiju procesā, par dalību studiju programmas “Inovatīvā ekonomika un uzņēmējdarbība” izmaiņu sagatavošanā, par studiju procesa organizācijas praktiskajiem aspektiem. Sarunas laikā dalībnieki pozitīvi atsaucās par studiju programmas jauno nosaukumu un virzību, uzsverot, ka esošā programma pēc satura pilnā mērā neatbilst nosaukumam. Mācībspēku pārstāvji atbalstīja arī pāreju no profesionālās uz akadēmisko programmu, atzīmējot studējošo iespēju ātrāk iekļauties darba tirgū un maksājot mazāk par studijām. Plaši tika pārrunāta pētnieciskās darbības nozīme un studējošo iesaistīšanas iespējas pētniecībā akadēmiskās programmas ietvaros. Pozitīvi tika novērtēts tas, ka programmas jaunajā plānojumā studentiem ir atstāta iespēja iziet praksi, kaut arī akadēmiskajās programmas tas nav obligāti. Mācībspēki atzinīgi

novērtēja augstskolas vadības piedāvātās iespējas celt savu pedagogisko un profesionālo kompetenci.

Tikšanās laikā ar programmā studējošajiem tika pausts kardināli pretējs viedoklis. Visi sarunas dalībnieki izteica neapmierinātību ar paredzētajām izmaiņām visos punktos. Īpaši negatīvi tiek uztverta pāreja no profesionālās uz akadēmisko programmu un atteikšanās no kvalifikācijas piešķiršanas. Sarunas gaitā studējošie norādīja, ka netika iesaistīti studiju programmas izmaiņu sagatavošanā un apspriešanā, paredzētās izmaiņas netika paskaidrotas, studentiem nav priekšstata par atšķirībām starp akadēmiskajām un profesionālajām programmām. Tajā pašā laikā noslēguma tikšanās reizē EKA pārstāvji atzīmēja, ka studējošie piedalījās senāta sēdē, kad tika skatītas izmaiņas programmā.

3. Plānoto izmaiņu analīze un ietekme uz studiju procesu un to kvalitāti, kā arī izmaiņu atbilstība normatīvo aktu prasībām

Plānotās izmaiņas saskaņā ar EKA iesniegumu un papildus sniegto informāciju ietver šādus punktus:

- studiju programmas nosaukuma maiņa;
- studiju programmas veida izmaiņas – no profesionālās uz akadēmisko;
- studiju programmas apjoma izmaiņas;
- studiju ilguma izmaiņas;
- studiju programmas mācībspēku sastāva izmaiņas;
- studiju programmas koda maiņa;
- studiju programmā iegūstamais grāds.

Izrietošās izmaiņas studiju programmas saturā netika norādītas EKA iesniegumā, bet tās ir būtiskas un arī tiek vērtētas.

Studiju programmas nosaukuma maiņa

Iepazīstoties ar pieejamo dokumentāciju, EKA pārstāvju sniegto informāciju, kā arī novērtēšanas vizītes gaitā iegūto informāciju, ir redzams, ka augstskolas un virziena un programmas vadība un mācībspēki ir pārliecināti, ka bakalaura studiju programmas nosaukuma maiņa no “Inovatīvā ekonomika un uzņēmējdarbība” uz “Biznesa ekonomika” ir nepieciešama un likumsakarīga. Studiju programmas esošais nosaukums neatbilst programmas saturam un pilnībā nenodrošina tieši “inovatīvās” ekonomikas jēdziena saturisko pusi, ieskaitot studiju darbu un bakalaura darbu un pētījumu tematu izvēli un praktisko inovāciju jautājumu apguvi profesionālās prakses laikā. Nosaukuma maiņa izrietēja arī no pārējām studiju programmas izmaiņām, t.sk. struktūrā un studiju kursos. Jaunais nosaukums “Biznesa ekonomika” ir vairāk atbilstošs programmas saturam, piedāvātajiem specializācijas virzieniem programmas ierobežotās izvēles daļā: “Uzņēmuma ekonomika un tiesības” (16 KP), “Loģistikas ekonomika” (10 KP), “Starptautiskā ekonomika” (10 KP). Var secināt, ka studiju procesa kvalitāte un sasniedzamie rezultāti var tikt uzlaboti, nodrošinot studiju programmas nosaukuma un uzdevumu un satura atbilstību.

Zināmu risku veido nosaukuma maiņa no mārketinga viedokļa izglītības tirgū – esošais nosaukums bija pietiekami pievilcīgs, kā arī programmā jau studējošo negatīvā attieksme pret jauno nosaukumu. Objektīvi novērtēt izmaiņas no šī viedokļa varēs tikai pēc studentu uzņemšanas programmā ar jauno nosaukumu.

Studiju programmas veida izmaiņas – no profesionālās uz akadēmisko

Viens no būtiskākajiem pieteikto izmaiņu punktiem ir bakalaura studiju programmas veida izmaiņas no profesionālās uz akadēmisko programmu, atsakoties no ekonomista kvalifikācijas piešķiršanas un programmas satura veidošanas saskaņā ar profesijas standarta prasībām. LR pašlaik notiekošās profesiju kartēšanas izmaiņas un uzsāktais darbs pie jauniem profesiju standartiem, iespējams, ir viens no iemesliem šādām izmaiņām studiju programmas realizācijā. Tajā pašā laikā bieži pēc satura un studiju kvalitātes profesionālās un akadēmiskās programmas neatšķiras ļoti būtiski. Arī akadēmiskās programmas ir vērstas uz darba tirgus prasībām un nodrošina profesionālās gan teorētiskās, gan praktiskās zināšanas un prasmes. EKA pieteiktās izmaiņas programmā saglabā praktisko ievirzi – par to liecina programmā piedāvātās specializācijas iespējas, prakses iespējas 8 KP apjomā, kursa aprakstos atspoguļoto paredzēto studiju rezultātu profesionālā ievirze, kā arī no darba devējiem saņemtās atsauksmes. Darba devēji uzsver to, ka darba tirgū ir nepieciešamas zināšanas plānošanā, statistikā, informātikā, izpratnē par intelektuālo īpašumu, un pozitīvi vērtē šo kursu iekļaušanu programmā, kā arī atzīmē reģionālās ekonomikas, starptautiskās ekonomikas kursu praktisko nepieciešamību. Visās saņemtajās atsauksmēs ir norādīts, ka no darba devēju puses pozitīvi ir vērtējams studiju ilguma samazinājums, “jo šodienas darba tirgus gaida kvalificētus absolventus jau šodien” (SIA “Stikla serviss” vēstule).

Akadēmiskās programmas ietvaros ir jānodrošina atbilstība valsts akadēmiskās izglītības standartam (2014. gada 13. maija MK noteikumi Nr. 240 “Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu”). EKA studiju virziena un programmas vadības sniegtā informācija apliecina bakalaura studiju programmas “Biznesa ekonomika” atbilstību valsts akadēmiskās izglītības standartam. Ir ievēroti standartā noteiktie rādītāji attiecībā uz programmas apjomu (120 KP), īstenošanas ilgumu (6 semestri pilna laika studijas un 8 semestri nepilna laika studijas un e-studijās), programmas daļām un to apjomu (obligātā daļa 68 KP – ne mazāk kā 50 KP, ierobežotā izvēles daļa 36 KP – ne mazāk kā 20 KP, izvēles daļa 4 KP), noslēguma darba apjomu (12 KP – ne mazāk kā 10 KP). Ir ievērota atbilstība Vides aizsardzības un Civiltās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likuma prasībām: programmā ir iekļauts kurss “Darba, vides un civilā aizsardzība” (2 KP). Ir ņemtas vērā arī standarta prasības obligātajam saturam, paredzētas studiju turpināšanas iespējas, ievēroti vērtēšanas pamatprincipi un kārtība. Saskaņā ar standartu ir noteikts piešķiramais grāds – Sociālo zinātņu bakalaura grāds ekonomikā, kā arī mainīts programmas kods uz 43311.

Pārejot uz akadēmisko programmu, ir izdarītas izmaiņas iesaistītā akadēmiskā personāla sastāvā; pievērsta lielāka uzmanība pētniecībai, t.sk. studējošo; ir izdarītas izmaiņas studiju darbu un noslēguma darbu prasībās, uzsverot tieši zinātnes un pētniecības nozīmi. Tādējādi kopumā tiek nodrošināta atbilstība akadēmiskās izglītības standartam.

Nerada šaubas programmas realizācija akadēmiskās programmas veidā, bet pēc tikšanās ar programmā studējošo pārstāvjiem no dažādiem kursiem, bija skaidrs, ka tieši šīs izmaiņu punkts esošos studentus neapmierina visvairāk. Šaubas rada vecāko kursu studentu vēlme turpināt studijas, nesaņemot profesionālo kvalifikāciju, kā bija paredzēts, stājoties programmā. Neapmierinātību radīja arī prakses jautājums, jo studenti praksi saista ar iespējām atrast darbu, un nebija izpratuši, ka prakse, kaut arī mazākā apjomā, bet programmā tiek nodrošināta.

Studiju programmas apjoma izmaiņas

Veicot pāreju no profesionālās uz akadēmisko programmu, tika izmantota iespēja samazināt studiju programmas apjomu. Valsts akadēmiskās izglītības standarts paredz minimālo bakalaura līmeņa programmas apjomu 120 KP, kas arī tiek ievērots, mainot programmu. Tas ir panākts ar profesionālās prakses apjoma samazināšanu, vairāku (7) pēc apjoma mazu kursu izslēgšanu, novēršot kursu sadrumstalotību, kā arī dublēšanos un

pārklāšanos ar citām programmām. No studiju kvalitātes viedokļa programmas saturs tiek piedāvāts koncentrētākā veidā, ar iespējām ierobežotās izvēles daļā specializēties atsevišķos virzienos, kas padara sasniedzamos studiju rezultātus vairāk pārskatāmus. No pasniegšanas viedokļa tas, savukārt, prasīs intensīvāku darbu, kursu satura pārskatīšanu, kas lielā mērā jau ir izdarīts, sagatavojot un iesniedzot jaunus kursu aprakstus. Programmas īstenošanas kvalitāti un prasības veiktās izmaiņas kopumā neapdraud.

Riskus rada neskaidrība ierobežotās izvēles daļas paredzēto 36 KP apjoma iegūšana, programmas plānā ir paredzēti 6 šīs daļas varianti, ieskaitot praksi (detalizēti šie varianti ir apskatīti, analizējot izmaiņas studiju programmas saturā), bet nav atrunāts, kādā veidā students var šos variantus izvēlēties, kādi ir nosacījumi. EKA vadības pārstāvji vizītes laikā piekrita, ka šādiem nosacījumiem ir jābūt skaidri uzrakstītiem, kā arī izskaidrotiem studentiem.

Studiju ilguma izmaiņas

No iepriekš minētajām izmaiņām un akadēmiskās izglītības standarta izriet arī izmaiņas studiju ilgumā. Studiju ilguma izmaiņas pilnībā atbilst izmaiņām programmas apjomā: pilna laika studijās – no 4 gadiem uz 3 gadiem jeb 6 semestriem un nepilna laika studijās klātienē un neklātienē e-studijās – no 5 gadiem uz 4 gadiem jeb 8 semestriem. Programmas studiju plāni abos gadījumos ir sagatavoti.

Studiju programmas mācībspēku sastāva izmaiņas

EKA attīstības stratēģija un personāla politika no 2015.gada zināmā mērā noteica iespējas sagatavot studiju programmas pāreju no profesionālās uz akadēmisko. Lai varētu pilnībā nodrošināt programmas īstenošanas kvalitāti un akadēmiskās kompetences, ir veiktas būtiskas izmaiņas studiju programmas mācībspēku sastāvā. Pēc veiktajām izmaiņām abās programmas plūsmās – latviešu un krievu – ir paredzēts, ka strādās 36 pasniedzēji, no kuriem 24 ir iesaistīti programmā no jauna. Starp jaunajiem vēlētiem mācībspēkiem 8 ir ar doktora grādu, kā arī ir piesaistīti 2 jaunie viesdocētāji ar doktora grādu. 21 cilvēks no iesaistītiem programmas realizācijā ir EKA vēlēts personāls, 36% no tā ir ar doktora grādu. 15 mācībspēki ir viesdocētāji, no viņiem 11% ir ar doktora grādu. Vērtējot viesdocētāju sastāvu, jāatzīmē, ka vairāki ir ar profesionālo praktisko pieredzi attiecīgajosursos, kā arī strādā pedagoģisko darbu. Mācībspēku kvalifikācija atbilst programmas saturam un rezultātiem, kā arī normatīvo aktu prasībām – programmas īstenošanā ir iesaistīti 9 profesori un asoc.profesori.

Ir pārskatīts docētāju sastāvs plūsmās, atlasot un pamainot mācībspēkus ar labākām krievu valodas zināšanām darbam krievu plūsmā. No EKA puses ir iesniegts apliecinājums par krievu valodas zināšanām iesaistītiem mācībspēkiem. Pēc veiktajām izmaiņām programmas ierobežotās izvēles daļā tiek piedāvāts specializācijas kursu bloks “Starptautiskā ekonomika”, kura docēšana ir paredzēta angļu valodā. Vizītes laikā pēc eksperta pieprasījuma ir iesniegts angļu valodas zināšanu līmeņa apliecinājums arī par šajā blokā ietverto 3 kursu docētājiem. Kopumā novērtēšanas procesā iegūtā informācija dod pamatu uzskatīt, ka studiju programmas īstenošanā iesaistītie mācībspēki ir kvalificēti un motivēti strādāt programmā pēc veiktajām izmaiņām.

Studiju programmas koda maiņa

Sakarā ar piedāvātajām izmaiņām studiju programmas realizācijas veidā – no profesionālās uz akadēmisko programmu – ir mainīts studiju programmas kods no 42310 uz 43311. Atbilstoši 2017. gada 13. jūlija Ministru kabineta noteikumiem Nr.322 “Noteikumi par

Latvijas izglītības klasifikāciju” otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmā koda pirmie divi cipari ir 42, bet akadēmiskās izglītības programmām attiecīgi 43. Izglītības tematisko grupu klasifikācijā “Sociālo un cilvēkrīcības zinātņu” grupā “ekonomikai” ir noteikts kods 311. Līdz ar to studiju programmas “Inovatīvā ekonomika un uzņēmējdarbība” jaunais kods 43311 atbilst veiktajām izmaiņām.

Studiju programmā iegūstamais grāds

Saskaņā ar 2017. gada 13. jūlija Ministru kabineta noteikumiem Nr.322 “Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju” un 2014. gada 13. maija Ministru kabineta noteikumiem Nr. 240 “Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu” akadēmiskās izglītības bakalaura studiju programmas realizācijā attiecīgajā nozaru grupā paredz sociālo zinātņu bakalaura grāda piešķiršanu. Profesionālā bakalaura grāda ekonomikā nomaina uz sociālo zinātņu bakalaura grādu ekonomikā atbilst veiktajām studiju programmā izmaiņām.

Izmaiņas studiju programmas saturā

Izmaiņas bakalaura studiju programmas “Inovatīvā ekonomika un uzņēmējdarbība” saturā nebija pieteiktas novērtēšanai no augstskolas puses, bet, veicot pārējās izmaiņas, tika mainīts arī programmas saturs. Saturs pēc izmaiņām lielākā mērā atbilst jaunajam programmas nosaukumam, ir ievērotas valsts akadēmiskās izglītības standarta prasības, programmas satura realizācijā iesaistīti kvalificēti mācītāji.

Salīdzinot ar pašlaik īstenojamo programmu, studiju kursu skaits ir samazināts. Tas ir izdarīts, ņemot vērā programmas apjoma samazināšanu par 2 semestriem jeb 40 KP, kā arī apvienojot mazos pēc apjoma kursus vai iekļaujot tos kā atsevišķas tēmas lielajosursos. Piemēram, kurss Reģionu ilgtspējīga attīstība (2 KP) ir daļa no jaunā kursa Reģionālā ekonomika (4 KP), kursa E-komercija, zaļā ekonomika (2 KP) tēmas ir iekļautas kursā Mūsdienu ekonomikas teorijas un tendences (4 KP), kurss Starptautiskās ekonomiskās attiecības (2 KP) ir integrēts kursā Starptautiskā ekonomika (4 KP). Vairākiem kursiem ir palielināts apjoms: Finanšu grāmatvedība, Nodokļu sistēma, Ekonomikas informātika; mainīts – aktualizēts – nosaukums: Vadības zinības (bija Menedžments, uzņēmējdarbība), Uzņēmējdarbības tiesiskais regulējums (bija Komerctiesības), Biznesa ekonomika un plānošana (bija Vadības grāmatvedība, uzņēmējdarbības stratēģiskā un operatīvā plānošana, investīcijas), šim kursam ir mainīts arī apjoms (no 7 uz 6 KP) un būtiski mainīts kursa saturs. Kopumā 8 studiju kursi nav mainīti, galvenokārt no obligātās studiju kursu daļas, piemēram, Mikroekonomika, Makroekonomika, Finanšu matemātika, Statistika, Filozofija. 9 kursiem ir mainīts gan nosaukums, gan apjoms, gan docētājs. Piemēram, nosaukums un apjoms ir mainīti kursiem: Tirgzinības (4 KP), iepriekš Tirgzinības, E-komercija (6 KP); Inovāciju ekonomika (4 KP), iepriekš Inovācijas uzņēmējdarbībā, inovatīvo projektu vadība, inovatīvā domāšana (6 KP). Tiek piedāvāti 7 jauni studiju kursi: Grāmatvedība, Intelektuālā īpašuma tiesības, Starptautiskās tirdzniecības tiesības (angļu valodā), Iepirkumu un noliktavu darba organizēšana, Transporta loģistika, Saskarsmes psiholoģija, Ievads studijās.

Būtiskas izmaiņas programmas saturā ir saistāmas ar ierobežotās izvēles studiju kursu piedāvājumu 6 “blokos” vai variantos, kas nebija esošajā programmā: Prakse (8 KP), Uzņēmuma ekonomika un tiesības (16 KP), Loģistikas ekonomika (10 KP), Starptautiskā ekonomika (10 KP – angļu valodā), Humanitārie kursi (6 KP) un Svešvalodas (8 KP). Trīs ir specializācijas bloki un ļaus studentiem padziļināti apgūt izvēlēto jomu. Ierobežotās izvēles daļā ir jāiegūst 36 KP. Kā bija atzīmēts, bažas rada tas, ka nav skaidri noteikts, pēc kādiem principiem ir jāsavāc nepieciešamais kredītpunktu apjoms, kā varēs izdarīt specializācijas izvēli. Pastāv risks, ka students neizvēlēties, piemēram, nevienu humanitāro kursu, ar ko neapgūs nepieciešamās kompetences.

Lielākai daļai studiju kursu, ieskaitot jaunus un pārveidotos, ir aktualizēti kursa apraksti. Ir redzams, ka ir izveidoti kursi ar mūsdienīgu saturu, kursu saturs ir piemērots jaunajam programmas nosaukumam un uzdevumiem. Ir gan arī kursi, kur kursa aprakstā ir mainīts tikai nosaukums (piem., Loģistikas ekonomika, Vadības zinības); nav aktualizēti literatūras saraksti (piem., Nodokļu sistēma, Inovāciju ekonomika, Loģistikas ekonomika). Pēc kursu aprakstiem programmas krievu plūsmai ir identificēta problēma un risks, saistīts ar Krievijā izdotās mācību literatūras izmantošanu, apskatot tēmas par Latvijā darbojošos sistēmu – kursi Grāmatvedība, Finanšu teorija.

Nav nepieciešams likt programmas plānā studiju kursu Ievads studijās ar 0 KP, tas ir vairāk programmas organizācijas jautājums un darbs ar studējošajiem.

Novēršot minētās nepilnības un strādājot pie apzināto risku kontroles, plānotās izmaiņas studiju programmā ļaus nodrošināt studiju procesa atbilstību izglītības kvalitātes prasībām.

4. Secinājumi

Eksperta viedoklis par plānotajām izmaiņām EKA profesionālajā bakalaura studiju programmā “Inovatīvā ekonomika un uzņēmējdarbība” ir sekojošs:

1. Balstoties uz augstāk minēto analīzi, var secināt, ka programmas pieteiktās izmaiņas ir atbilstošas LR normatīvajiem aktiem, pamatotas no EKA kopumā un studiju virziena “Ekonomika” attīstības un tirgus situācijas viedokļa, kā arī neietver nepārvaramus riskus studiju kvalitātes nodrošināšanai programmas īstenošanā.
2. Riskus rada izmaiņu ieviešana studiju programmas vecākajosursos, sevišķi pāreja uz akadēmisko programmu un atteikšanās no kvalifikācijas piešķiršanas.
3. un 4. kursā studējošiem būtu jārada iespēja pabeigt programmu pie esošajiem nosacījumiem vai citā augstskolā atbilstoši noslēgtajiem līgumiem.
3. Līdz lēmumam par studiju programmas izmaiņām programmas vadībai būtu nepieciešams novērst šādas nepilnības: ierobežotās izvēles daļas paredzēto kredītpunktu apguves un studiju kursu bloku izvēles neskaidrie principi un nosacījumu trūkums; studiju kursa Ievads studijās iekļaušana programmā ar 0 KP; neaktualizētie kursu apraksti dažosursos, t.sk., literatūras saraksti: Loģistikas ekonomika, Nodokļu sistēma, Inovāciju ekonomika, Vadības zinības, Finanšu teorija.
4. Programmas izmaiņu sagatavošanas procesā studējošie netika iesaistīti pilnā mērā, kas radīja neapmierinātību ar paredzētajām izmaiņām. Tas prasa no EKA un studiju virziena un programmas vadības izmaiņu ieviešanas izskaidrošanas un monitoringa rūpīgu organizāciju, kā arī studējošo plašāku iesaistīšanu studiju kvalitātes nodrošināšanā.

5. Rekomendācijas

Iesak apstiprināt EKA profesionālās bakalaura studiju programmas “Inovatīvā ekonomika un uzņēmējdarbība” plānotās izmaiņas:

- 1) mainīt studiju programmas nosaukumu no “Inovatīvā ekonomika un uzņēmējdarbība” uz “Biznesa ekonomika”;
- 2) mainīt programmas veidu no profesionālās bakalaura studiju programmas uz akadēmisko studiju programmu, mainot piešķiramo profesionālā bakalaura grādu uz sociālo zinātņu bakalaura grādu ekonomikā;

- 3) mainīt programmas apjomu un studiju ilgumu: no 160 KP uz 120 KP apjomu un attiecīgi studiju ilgumu pilna laika studijās – 3 gadi un nepilna laika studijās klātienē un neklātienē e-studijās – 4 gadi;
- 4) akceptēt mācībspēku sastāva izmaiņas;
- 5) akceptēt izmaiņas studiju programmas plānā un saturā;
- 6) apstiprināt studiju programmas kodu 43311.

Margarita Dunska

28.08.2018.